

Historian oikealla puolella – kannabis lailliseksi ja verolle

Puoluekokousaloite Vihreän liiton puoluekokoukselle 2021

Aloite

Me aloitteen allekirjoittajat esitämme Vihreän liiton viralliseksi poliittiseksi linjaksi seuraavaa:

Kannabiksen kieltolaki kumotaan ja kannabiksen käyttö, hallussapito, valmistus ja myynti sallitaan. Samalla kannabikselle toimeenpannaan kattava nykyisiin sallittuihin päihteisiin rinnastuva sääntely, mukaan lukien myynnin ja valmistuksen sääntely ja verollepano. Kannabiksen käytöstä aiheutuneet rekisterimerkinnät poistetaan.

Allekirjoittajat

Aarnio Emil
Alametsä Alviina
Alapuranen Leia
Alaspää Jenna
Arstila Arttu
Attenberg Juha
Barsk Aleks
Bäck Mira
Drake Markus
Elmnäinen Johannes
Elonheimo Pekka
Etelä Toni
Flinkkilä Iris
Fouchault-Airasmaa Matti
Haapanen Kaapo
Haavisto Jami
Hannula Markku
Hansen Mikko
Harjanne Atte
Heikkinen Karri
Hirvasvuopio Janne
Huff Shawn
Härkönen Onni
Inkinen Elena
Iso-Koivisto Henri
Jaanu Tuomas
Jaatinen Tuula
Jokela Kasper
Järvenpää Riia
Karvonen Okko-Pekka
Kastehelmi Emil
Kaunisaho Lauri
Kenttälä Aino
Kerkelä Julia
Kerola Leena
Keränen Miikka
Kestinen Sakari

Kilpiäinen Timo
Kivistö Eero
Kivistö-Orjatsalo Elisa
Kondie Tuomo
Koponen Jutta
Koskela Matti
Kosonen Lauri
Kotakorpi Jouni
Krasniqi Brigita
Kuismin Terppa
Kujansuu Nuutti
Kulmala Anni
Kumpulainen Sami
Kärki Santeri
Lahtinen Ville
Lampila Arto
Lapintuli Joel
Leivo Teemu
Lindi Konsta
Linkola Maija
Lust Meri
Majaniemi Salla
Martikainen Jani-Petri
Martinen Simo
Meriläinen Rosa
Mieskolainen Arto
Miettinen Nina
Mustakallio Jaakko
Niinimäki Touko
Nissinen Riina
Ojala Ellen
Onnela Tapio
Paasivirta Olli-Pekka
Palmroth Maria
Panula Matti
Pasanen Amanda
Pietiläinen Petri

Rantanen Jonna
Remus Antti
Riihimäki Sini
Roine Suvi-Maria
Rosberg Tiina
Rouvari Akseli
Rouvinen Joel
Sarmiala Aada Augusta
Savallampi Marianne
Savonlahti Ville
Saxlund Juho
Selin Jani
Seppälä Peppi
Seppälä Riku
Seppänen Tia
Sillanpää Santeri
Silvennoinen Oula
Sorokin Kim
Suomela Iiris
Suomi Mikko
Tanskanen Antti-Pekka
Tauriainen Jarmo
Tawasoli Eva
Teerikangas Anni
Teini Jussi-Pekka
Thomas Coel
Thorström Tarmo
Toivonen Milo
Tommola Niklas
Tujunen Aleks
Tuomi Jasmin
Törmänen Tea
Ulyanov Timofei
Utriainen Anna
Venhola Aku
Virolainen Vilma
Wilska Kimmo

Perustelut

1. Vihreiden tavoitteet ja periaatteet tukevat aloitetta

- 1.1 Vihreät kulkevat edellä
- 1.2 Aloite on linjassa vihreiden julkilausuttujen tavoitteiden kanssa
- 1.3 Vihreä talouspolitiikka verottaa päästöjä ja edistää ihmisoikeuksia
- 1.4 Vihreät on antirasistinen puolue, joka edistää globaalia oikeudenmukaisuutta
- 1.5 Vihreässä maailmankuvassa yksilönvapautta ei anneta, sillä se on luonnostaan jokaisella

2. Kieltolaki on epäonnistunut ja meillä on moraalinen velvollisuus edistää vaihtoehtoa

- 2.1 Näin kieltolaki epäonnistuu
- 2.2 Kieltolain vuoksi alaikäiset saavat kannabista liian helposti
- 2.3 Kieltolaki tekee kannabiksesta vahvempaa
- 2.4 Kieltolaki ylläpitää epätasa-arvoa ja rakenteellista mielivaltaa
- 2.5 Porttiteoria on argumentti kieltolakia vastaan, ei sen puolesta
- 2.6 Kieltolaki haittaa laillisen lääkekannabiksen saatavuutta
- 2.7 Kieltolain vuoksi poliisin resursseja menee hukkaan ja korruptiolle annetaan tilaa

3. Emme halua että Suomen vihreät jää katsomoon, kun maailma ympärillä etenee

- 3.1 Laillistaminen etenee vauhdilla ja vääjäämättömästi
- 3.2 Kannabis luo työpaikkoja ja turismia
- 3.3 Kannabis ja päihdyttämätön hamppu aktivoi maataloutta
- 3.4 Dekriminalisaatio ei ratkaise riittävästi ongelmia – pystymme puolueena parempaan
- 3.5 Vastauksia puoluehallitukselle

1. Vihreiden tavoitteet ja periaatteet tukevat aloitetta

1.1 Vihreät kulkevat edellä

Vihreät on Suomen johtava tiede-, edistys- ja uudistuspuolue. Uudenlaisen ajattelun rohkea edistäminen ja pölyttyneiden toimintamallien kyseenalaistaminen ja ravistelu on syvällä puolueen juurissa ja ytimessä. Maailmaa eteenpäinvievät poliitikot ja puolueet ovat myös aina luonnollisessa haastajan asemassa. On helpompaa kannattaa asioiden pysymistä ennallaan, kuin vaatia muutosta, sillä muutos on epävarmaa ja pysyvyys turvallisen tuntuista. Siksi edistämisen ja uudistamisen hintana on joskus raskaskin ylämäki politiikan sovinnaisuutta ja mukavuudenhalua vastaan. Mutta se on itse valitsemamme polku, jota me vihreät joukkueena epäröimättä kuljemme. Ja kun mäenhuippu lopulta häämöttää, tulee uudesta uusi normaali.

Me aloitteen allekirjoittajat tiedämme, että kannabiksen kieltolaki on mennyttä maailmaa ja kannabiksen laillistaminen ja sääntely on tulevaisuuden uusi normaali. Haluamme palauttaa vihreiden uskon itseensä ja kannattamiinsa paremman maailman ideaaleihin. Vihreiden politiikka edustaa edistystä ja inhimillistä välittämistä yhdistettynä vahvaan ihmisoikeus- ja vapausaatteeseen. Sitä maailmaa kannattaa puolustaa näkyvästi ja kuuluvasti.

1.2 Aloite on linjassa vihreiden julkilausuttujen tavoitteiden kanssa

Vihreiden 2019-2023 poliittisessa tavoiteohjelmassa¹ laittomista päihteistä ja kannabiksesta on seuraava kirjaus:

Siirretään päihdepolitiikan painopiste haittojen vähentämiseen.

Rikoslaisissa huumausaineeksi määriteltyjen laittomien päihteiden käytöstä ja pienten määrien hallussapidosta tai kannabiksen pienten määrien kasvatuksesta omaan käyttöön ei pidä rangaista.

Vaikka tavoiteohjelmassa ei suoraan mainita laillistamista, ei kirjaus myöskään poissulje tätä aloitetta. Tavoiteohjelmaan on myös kirjattu päihdepolitiikan painopisteen siirtäminen haittojen vähentämiseen, mikä on vahvasti linjassa aloitteen kanssa. On myös huomionarvoista, että tämän puoluekokousaloitteen tarkoitus on vaikuttaa puolueen viralliseen linjaan ja sitä kautta tulevaan poliittiseen tavoiteohjelmaan ja tuleviin hallitusneuvotteluihin. Jos puolueen virallinen linja kannabiksesta olisi jo valmiiksi aloitteen ja vuonna 2020 hyväksytyn periaateohjelman mukainen, ei aloitteelle olisi silloin tarvetta.

1.3 Vihreä talouspolitiikka verottaa päästöjä ja edistää ihmisoikeuksia

Vihreiden 2020-2028 periaateohjelmassa² on useita kohtia, jotka perustelevat ja puoltavat tätä aloitetta. Käymme tässä läpi muutamia otteita ohjelmasta.

Periaateohjelma 2.2: Haluamme luoda entistä paremmat edellytykset ympäristön- ja ilmastonsuojelua edistävälle ja ihmisoikeuksia kunnioittavalle liiketoiminnalle.

Periaateohjelma 2.2: Vihreällä talouspolitiikalla verotetaan saastuttavaa kulutusta ja tuotantoa.

Kun kannabiksen valmistus ja myynti on valtion sääntelyn ulkopuolella, samalla ovat myös toiminnan ympäristö- ja ilmastovaikutukset. Kannabiksen tuotanto ja kulutus taas on tosiasia, joita ei kieltomallissa tai dekriminalisaatiomallissa (laiton, mutta ei rangaistava) säännellä tai veroteta ollenkaan. Samalla ei myöskään voida luotettavasti mitata tai säännellä päästöjä. Kannabiksen tuotanto voi kuitenkin olla merkittävä päästölähde, jota on tärkeää säännellä. Tutkimuksen¹ mukaan Yhdysvaltojen Coloradon laillinen kannabisteollisuus tuottaa enemmän kasvihuonepäästöjä kuin osavaltion hiilikaivosteollisuus. Lisäksi laittoman kannabistuotannon arvioidaan olevan todennäköisesti korkeapäästöisempää kuin laillisen. Ilmastokriisin ratkaisemiseksi mitään päästölähteitä ei voida jättää sääntelyn ja verotuksen ulkopuolelle, ei myöskään kannabiksen tuotantoa. Kannabiksen dekriminalisaatio ei luo periaateohjelman kirjauksen mukaisia parempia kestävän kehityksen edellytyksiä liiketoiminnalle. Kirjaukset puoltavat aloitteen mukaista laillistamista ja sääntelyä.

1.4 Vihreät on antirasistinen puolue, joka edistää globaalia oikeudenmukaisuutta

Periaateohjelma 2.3: Suomen on edistettävä globaalia oikeudenmukaisuutta sekä tehtävä yhteistyötä kehittyvien maiden kanssa rauhan ja vakauden saavuttamisessa, tasa-arvon edistämisessä, ilmastomuutoksen torjunnassa ja siihen sopeutumisessa sekä talousjärjestelmän rakenteellisessa muutoksessa.

Periaateohjelma 3.1: Rasismin kitkeminen edellyttää paitsi arkipäivän rasismiin puuttumista, myös yhteiskunnallista muutosta ja antirasistista politiikkaa, jolla puututaan rakenteelliseen rasismiin. Rasismia ja ennakkoluuloja ylläpitäviä rakenteita ja asenteita on purettava aktiivisesti.

Kannabiksen kieltolakiin liittyy monia oikeudenmukaisuus- ja ihmisoikeusongelmia. Kannabiksen laittomuus luo ympärilleen muutakin rikollisuutta, joka taas heikentää ihmisoikeuksien toteutumista. Se myös altistaa heikommassa asemassa olevia väestöryhmiä, kuten köyhiä ja etnisiä vähemmistöjä, poliisin ja oikeuslaitoksen mielivaltaisuudelle, etenkin köyhemmissä ja epävakaisemmissa maissa. Historiallisesti kannabiksen vastaisuus sai tuulta alleen Yhdysvalloissa 1960-luvulla poliittisesti motivoituneena ratkaisuna etnisten vähemmistöjen ja poliittisen opposition kontrollointiin stigmatisoimalla ja tuomitsemalla heitä rikollisiksi kannabiksen käytön vuoksi. Tämä epäoikeudenmukaisuus ja rasismien ruma varjo jatkuu nykypäivään saakka etenkin rodullistettuun väestöön kohdistettuina kohtuuttoman ankarina tuomioina. Suomikaan ei ole näistä ongelmista vapaa. Kannabiksen laillistaminen on yksi keino poistaa globaalisti ihmisryhmien sortoa ja lisätä oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja vakautta. Jotta Suomi voi toimia esimerkkinä ja ottaa asiaan globaalilla näyttämöllä kantaa, täytyy Suomen kuitenkin itse ensin lopettaa oma kieltolakinsa. Kirjaukset puoltavat aloitetta.

1.5 Vihreässä maailmankuvassa yksilönvapautta ei anneta, sillä se on luonnostaan jokaisella

Periaateohjelma 3.4: Ihmisten vapauden kunnioittaminen ja edistäminen on keskeinen osa vihreää ajattelua. Jokaisella on oikeus elää haluamallaan tavalla, kunhan ei rajoita toisten oikeutta samaan. Vapauden kanssa käsi kädessä kulkee vastuu. Jokaisella tulee olla oikeus ja vapaus määritellä oma itsensä ja elämänsä.

Periaateohjelma 3.4: Yksilön vapauksia ja niiden rajoituksia punnittaessa lähtökohtana on vapaus. Yksilön vapauksia voidaan kuitenkin painavasta ja perustellusta syystä rajoittaa.

Periaateohjelma 3.4: Vapaus on myös sisäistä, esimerkiksi vapautta sovinnaisuudesta ja omista ennakkoluuloista. Ihmisen ei tarvitse olla samanlainen kuin naapurinsa tai yhteisönsä, vaan jokaisella on oikeus valita oman elämänsä polku.

Vihreiden periaateohjelma linjaa vahvasti yksilönvapauksien puolelle. Ohjelmassa painotetaan yksilön omaa vastuuta omista valinnoistaan ja siitä, miten vapauttaan haluaa käyttää. Meillä vihreillä ei ole tarvetta moralisoida yksilöitä valinnoistaan, sillä meille olennaisinta on muuttaa maailmaa systeemitason kautta. Haluamme yhteiskunnan, joka tarjoaa mahdollisuuksia ja samalla verotuksen ja tiedon lisäämisen keinoin ohjaa elämään ja kuluttamaan kestävästi. Emme kuitenkaan halua yhteiskuntaa, joka kevyesti kieltää yksilön vapauksia ja mahdollisuuksia valita myös toisin. Tämä kiteytyy periaateohjelman aatoksessa, jossa vapaus käsitetään ei vain asiana, jota *annetaan*, vaan myös asiointilana, jota *ymmärretään*. Ei tarvitse ymmärtää kannabiksen käyttöä ymmärtääkseen, että se kuuluu yksilön valintojen piiriin.

Olennaista periaateohjelman vapauskäsitteessä on, että lähtöasetuksen ollessa vapaus, niin silloin tarkoituksenmukaisuuden todistustaakka on kiellolla. Toisin sanoen lähtökohtaisesti *kaiken*, joka ei vahingoita toisia, eikä rajoita toisten oikeuksia ja vapauksia, tulee olla sallittua,

ellei asiaa ole syytä rajoittaa jostain muusta *painavasta ja perustellusta* syystä. Painava ja perusteltu syy voi olla esimerkiksi alaikäisyys. On järkevää ja loogista, että esimerkiksi alkoholin tai rahapelien myynti on kielletty alaikäisiltä, mutta peruste kiellolle katoaa aikuisikään tultaessa. Kun kannabista vertaa muihin laillisiin päihteisiin, on selvää, että vain kannabiksen laillistaminen ja sääntely mahdollistaa yksilön vapauden kunnioittamisen ja edistämisen periaateohjelman tarkoittamassa merkityksessä.

Periaateohjelma 3.3: Haluamme, että jokaisella on mahdollisuus toteuttaa ja kehittää itseään ja nauttia elämästä. Yhteiskunnan tehtävä ei ole määrittää, mikä tekee kenetkin onnelliseksi, vaan tarjota puitteita hyvinvoinnin rakentamiseen, terveyden edistämiseen ja toimintakyvyn ylläpitoon.

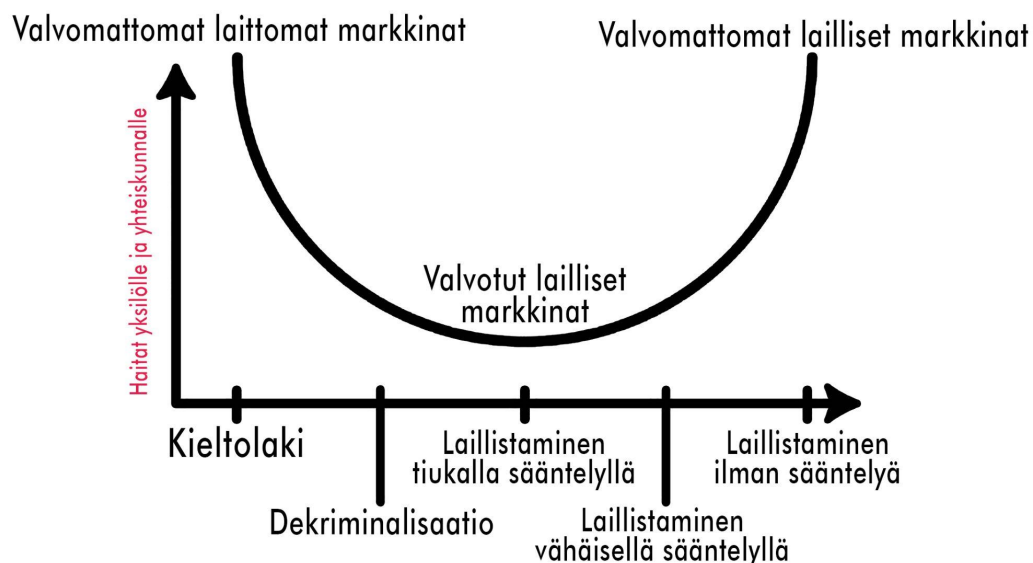
Kannabista käytetään pääasiallisesti nautintoaineena ja periaateohjelman henkeä kunnioittaen se kuuluu ihmisen oman elämän määrittelyyn piiriin. Yhteiskunnan tehtävä ei ole määrittää, mikä tekee kenetkin onnelliseksi, vaan tarjota puitteet omien valintojen tekemiseen. Jollekin osana hyvää elämää voi olla silloin tällöin nautitut alkoholijuomat ystävien kesken. Jollekin toiselle se voi olla kannabis. Kannabista käytetään myös toimintakykyä ylläpitävänä lääkkeenä. Vaikka lääkekannabis on Suomessa laillista, on sen saatavuutta hankaloitettu niin merkittävästi, että vain harvalla on tosiasiallinen pääsy lääkkeen piiriin. Kirjaukset puoltavat aloitetta.

2. Kieltolaki on epäonnistunut ja meillä on moraalinen velvollisuus edistää vaihtoehtoa

2.1 Näin kieltolaki epäonnistuu

Kaikkien päihteiden käytössä on haittavaikutuksia. Jotkut päihteet ovat haitallisempia kuin toiset, mutta kaikissa haitat lisääntyvät, jos niiden annetaan olla täysin sääntelemättömillä markkinoilla, olivat ne sitten laittomat tai lailliset.

Tämän voi hahmottaa alla olevasta kuvaajasta. Vuonna 2019 julkaistun tiedeartikkelin⁴ kaaviota on täydennetty ja se on käännetty suomeksi.

Ennen tupakan sääntelyä sitä mainostettiin tyylikkäänä terveystuotteena. Tupakka on kuitenkin terveydelle vaarallista ja siinä esiintyvä nikotiini on erittäin vahvaa riippuvuutta aiheuttava aine. Tupakan sääntelemättömyydestä seurasi lisääntynyttä käyttöä, ja riippuvuutta ja sairauksia. Vahvan sääntelyn myötä tupakan käyttö ja haitat ovat kuitenkin vähentyneet. Tupakan verotuksesta valtiolle kertyy tuloja miljardi euroa vuosittain.

Alkoholin kieltolain aikana vahvemman alkoholin käyttöaste nousi, terveysongelmat lisääntyivät ja rikolliset rikastuivat. Kieltolain kumoamisen jälkeen Suomeen on kehittynyt terveempi alkoholikulttuuri, ihmiset juovat miedompia juomia pienemmissä määrin, laitton alkoholintuotanto on loppunut ja valtiolle kertyy alkoholista verotuloja 1,5 miljardia euroa vuosittain. Lisäksi nykypäivänä olisi poliittisesti lähes mahdotonta luoda vastaavanlaista kieltolakia alkoholille, sillä vaikka alkoholi on haitallinen päihde, sen kohtuukäyttö käsitetään yksilönvapauden piiriin kuuluvaksi, ja liian tiukat rajoitukset mielletään epäoikeudenmukaisiksi.

Koska kannabis on laitonta, se on tällä hetkellä täysin sääntelemättömillä ja laittomilla markkinoilla. Sääntelemättömyys aiheuttaa mittavasti haittoja. Kieltolakia perustellaan usein sillä, että se estäisi monia kannabikseen liittyviä haittailmiöitä. Monet näistä haittailmiöistä johtuvat kuitenkin itse kieltolaista, eivät kannabiksesta. Kannabiksen käytöstä johtuvat haitat ovat kokonaistarkasteltuna lieviä verrattuna muihin päihteisiin ja riippuvuutta aiheuttaviin aineisiin. Kannabiksesta aiheutuvien haittojen on arvioitu olevan lievempiä kuin tupakan ja alkoholin, ja kannabiksen on arvioitu aiheuttavan vähemmän riippuvuutta kuin esimerkiksi kahvissa esiintyvän kofeiinin⁵.

Kannabiksen kieltolain tavoite on ollut vähentää haittoja vähentämällä käyttöä. Se ei kuitenkaan vähennä käyttöä, vaan tekee kannabiksesta itseään haitallisemman päihteen yksilöille ja yhteiskunnalle. Kieltolaki siis epäonnistuu täysin sille itse asettamassaan tavoitteessa ja samalla luo uusia turhia ja inhimillisesti merkittäviä ongelmia. Meillä on velvollisuus poliittisena puolueena purkaa ja uudistaa yhteiskunnan rakenteita jotka eivät toimi ja jotka aktiivisesti aiheuttavat enemmän haittaa kuin hyötyä.

Kannabiksen sääntely luo mahdollisuudet ehkäistä päihteiden käytöstä aiheutuvia ongelmia ja stigmaa, joka koskee raskaimmin heikommassa asemassa olevia ihmisiä. Yhdenvertaisuuden toteutuminen taataan sääntelytoimilla kuten tuotteiden, hintojen ja pitoisuuksien kontrolloinnilla, jakelupisteiden sijoittelulla ja markkinoinnin rajoituksilla⁶. Nämä toimet on todettu vaikuttaviksi esimerkiksi tupakoinnin vähentämisessä⁷.

Arvioiden mukaan kannabiksen laillistamisen mahdollisista ei-toivotuista vaikutuksista, kuten esimerkiksi alaikäisten lisääntyneestä käytöstä tai päihtyneenä ajamisesta, ei ole näyttöä.⁸

4. The American Journal of Drug and Alcohol Abuse. <https://doi.org/10.1080/00952990.2019.1680683>

5. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Miten päihteiden haittoja voidaan vertailla?](#)
6. United Nations, Office on Drugs and Crime. [World Drug Report 2021](#)
7. Legalizing cannabis: experiences, lessons and scenarios. <https://doi.org/10.4324/9780429427794>
8. Neuropharmacology. <https://doi.org/10.1016/j.neuropharm.2021.108610>

2.2 Kieltolain vuoksi alaikäiset saavat kannabista liian helposti

On tärkeää painottaa, ettei kannabis tai mikään muukaan laitton tai laillinen päihde kuulu alaikäisten käytettäväksi. Nuorten kannabiksen käyttöön puuttuminen on ehdottoman tärkeää, sillä terveydelliset vaikutukset näyttävät olevan suurempia, jos käyttö aloitetaan nuoruudessa. Nykymalli tai dekriminisaatio eivät kuitenkaan edistä tavoitetta alaikäisten päihteiden käytön ehkäisemiseksi.

Nuorille on tällä hetkellä helpompi saada laittomia päihteitä kuin apua päihdeongelmiin. Monessa tilanteessa alaikäisellä voi myös olla helpompaa ostaa kannabista kuin esimerkiksi alkoholia, sillä laki ei velvoita katu- tai internetkauppiaita kysymään henkilöllisyystodistusta. Laittomuuden stigma on myös yksi kynnys lisää asioiden selvittämiseen ja avun saamiseen.

Kannabiksen laillistaminen ja sääntely on tie, jolla voidaan saavuttaa tuloksia alaikäisten kannabiksen käyttöön puuttumisessa, sillä myynnin ikärajavalvontaa on mahdotonta toteuttaa ilman laillistamista. Kannabiksen laillisuus ei myöskään ole lisännyt Yhdysvalloissa nuorten kannabiksen käyttöä⁹.

9. Journal of Psychiatry and Neuroscience. DOI: <http://jpn.ca/44-5-291/>

2.3 Kieltolaki tekee kannabiksesta vahvempaa

Kannabiksen tuottajat ovat vuosikymmeniä kehittäneet kannabiksesta vahvempaa¹⁰. Ilman valtion sääntelyä, tuottajat voivat kasvattaa ja myydä minkä vahvuista kannabista tahansa, jopa todella vahvaa. Vahvuus ja tiiviys on valttia päihdetuotteessa kieltolain aikana, koska sitä voi myydä pienemmissä erissä. Tämän takia esimerkiksi alkoholin kieltolain aikana Suomessa myytiin keskimäärin paljon vahvempaa alkoholia.

Vahvempi kannabis tarkoittaa käytännössä sitä, että päihhteessä on suurempi THC-pitoisuus. THC eli tetrahydrokannabinoli on kannabiksen pääasiallinen päihdyttävä ainesosa. Korkeampi THC-pitoisuus voi lisätä psykoosin riskiä^{11,12}, etenkin jos käyttö alkaa nuorena. Suurempi THC-pitoisuus myös usein liittyy pienempiin CBD-pitoisuuksiin¹³. CBD eli kannabidioli on yksi kannabiksen ei-päihdyttävistä ainesosista. CBD saattaa vähentää THC:n vaikutusta ja alentaa psykoosin riskiä¹⁴.

Rajoituksilla ja verotuksella voidaan määritellä vähemmän haitallisia THC-, ja CBD- pitoisuuksia, mikä vähentää kansanterveydellistä haittaa. Laittomasti valmistettu ja myyty päihde on aina

myös tarpeeton terveysriski, sillä se saattaa sisältää ylimääräisiä ainesosia tai muita epäpuhtauksia, joista voi koitua käytettynä eritasoisia terveyshaittoja tai pahimmassa tapauksessa kuolema. Huumekuolemat ovat merkki yhteiskunnan päihdepolitiikan epäonnistumisesta.

10. Biological Psychiatry. <https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2016.01.004>

11. Current Pharmaceutical Design.

<https://www.ingentaconnect.com/contentone/ben/cpd/2016/00000022/00000042/art00005>

12. Lääkärilehti. Katsausartikkeli 29.11.2019 48/2019 vsk 74 s. 2798 - 2806

13. World Psychiatry. <https://doi.org/10.1002/wps.20341>

14. Neuroscience & Biobehavioral Reviews. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2019.09.036>

2.4 Kieltolaki ylläpitää epätasa-arvoa ja rakenteellista mielivaltaa

Nykyinen rangaistuspainotteinen kieltolaki on lisännyt päihdehaittoja ja syrjäyttänyt ihmisiä. Tämän politiikan vaikutukset osuvat kovemmin alueisiin ja ihmisryhmiin, jotka ovat riskissä elämänongelmien kasaantumiselle.

Laittomien päihteiden käyttörikokset Suomessa koskevat suurimmalta osin kannabista¹⁵. Nykyisen lainsäädännön perusteella merkintä käyttörikoksesta säilyy poliisin tietojärjestelmässä useita vuosia. Käyttörikosmerkintä haittaa etenkin nuorten tulevaisuutta ja voi syrjäyttää estämällä esimerkiksi kouluttautumista tai työllistymistä.

Suurin osa kannabista käyttävistä ei jää siitä kiinni. Kiinnijäämisen riski on kuitenkin eriarvoista. Todennäköisyys jäädä kiinni, saada sakkoja tai merkinnän rekisteriin voi riippua ihmisen taustasta tai sosioekonomisista tekijöistä, kuten esimerkiksi tulotasosta, asuinalueesta tai ihonväristä. Hiljaisessa omakotilähiössä kiinnijäämisen riski ei ole yhtä todennäköistä, kuin matalan tulotason kerrostalolähiössä. Kieltolain vaikutukset ja oikeudelliset sanktiot jakautuvat epäoikeudenmukaisesti, etenkin kun kannabiksen käyttö on erittäin yleistä Suomessa.

Vihreän politiikan yksi tavoitteista on tunnistaa syrjäytymisriskissä olevat ihmiset, ja torjua politiikkaa, joka kasaa ongelmia jo valmiiksi vähäosaisille. Kannabiksen sääntely on yksi tapa ehkäistä syrjäytymistä. Samalla sääntelyn ja verottamisen tuoma talouskasvu ja julkisten palveluiden rahoittaminen on myös tapa hyvittää vähäosaisille epäonnistuneen päihdepolitiikan aiheuttamia ongelmia.

Kannabiksen laittomuus nostaa myös kynnystä kertoa sen käytöstä. Esimerkiksi mielenterveyspalveluihin hakeutuessa on tärkeää kertoa avoimesti päihteistä, jotta asia voidaan ottaa huomioon. Terveystieteiden alalla ei kuitenkaan suhtauduta aina hoidon kannalta rakentavasti laittomiin päihteisiin. On esimerkiksi arkipäivää vaatia terapiapalveluja hakevalta potilaalta pakollista huumetestistä ehtona hoitoonpääsulle. Kohtuulliseksi määritelty kannabiksen käyttö voi myös olla este Kelan kuntoutuspsykoterapian myöntämiselle¹⁶. Mielenterveyspalveluiden piiriin ei välttämättä edes pääse, jos myöntää kannabiksen käytön.

Kannabiksen käyttörikosmerkintöjen syrjäyttävä vaikutus ja kynnys hakeutua hoitoon on ongelma, joka korostuu etenkin kun mukana on muita kannabista vaarallisempia päihteitä. Hoitoon hakeutuminen on erittäin tärkeää vahvojen ja riippuvuutta aiheuttavien päihteiden ongelmakäytön kohdalla. Siksi meidän täytyy aktiivisesti purkaa kynnyksiä hyvälle hoidolle ja hoitoonohjaukselle. Kannabiksen kieltolaki on yksi merkittävä kynnys.

15. THL:n blogi, Pekka Hakkarainen, Tuukka Tammi. [Huumeiden käytön rangaistavuudesta tulisi luopua](#)

16. Kelan verkkosivut. [Kuntoutussuunnitelma kuntoutuspsykoterapiaa varten](#)

2.5 Porttiteoria on argumentti kieltolakia vastaan, ei sen puolesta

THL:n asiantuntijoiden mukaan ei ole tutkimusnäyttöä¹⁷ niin kutsutulle porttiteorialle, eli hypoteesille että kannabis johtaa vahvempien päihteiden käyttöön. Monet eri tutkimukset, jotka ovat pyrkineet etsimään todisteita porttiteorialle, eivät ole löytäneet niitä¹⁸. Muut tutkimukset ovat saaneet vähintään epävarmoja tuloksia, liittyen pitkälti muihin syihin, esimerkiksi kannabiksen asemaan laittomana päihteenä, mikä johtaa yksilöiden altistumiseen muiden laittomien päihteiden saatavuudelle¹⁹.

Yhteys kannabiksen ja vahvempien laittomien päihteiden välillä liittyy kannabiksen laittomuuteen. Kun kannabista ostetaan laittomien verkostojen kautta, syntyy samalla myös reittejä vahvempien laittomien päihteiden pariin. Kieltolain kumoaminen estää tämän tilanteen, kun katukauppa siirtyy laillisiin myyntipisteisiin, joissa myydään vain laillisia säänneltyjä päihteitä, eikä samassa yhteydessä ole tarjolla enää vaarallisia sääntelemättömiä päihteitä.

On myös muistettava, että kieltolaki ei ole vähentänyt kannabiksen käyttöä. Vaikka kannabiksen käytön ja vahvempien laittomien päihteiden välillä olisi kausaalinen yhteys, jota tutkimukset eivät siis tue, kannabiksen kieltolaki ei ole edes toimiva tapa katkaista väitettyä yhteyttä, sillä se vaatisi kannabiksen käytön vähentämistä.

17. Eduskunnan verkkosivut. [Lakivaliokunnan julkinen kuuleminen 17.2.2021](#)

18. Addictive Behaviors. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106390>

19. Drug and alcohol Review. <https://doi.org/10.1080/09595230500126698>

2.6 Kieltolaki haittaa laillisen lääkekannabiksen saatavuutta

Kannabiksen lääkekäyttö on Suomessa laillista. Kuitenkin jopa ihmisille jotka kriittisesti tarvitsevat sitä sairautensa hoitoon, reseptin saamista on turhaan vaikeutettu. Esimerkiksi Kela on linjannut, ettei lääkekannabista korvata toimeentulotukipäätöksen mukana tulevilla reseptilääkkeiden maksusitoumuksella. Lääkekannabista pidetään Suomessa myös normaalien lääkekorvausten ulkopuolella, vaikka Euroopan parlamentti on päätöslauselmassaan vuonna

2019 vaatinut, että jäsenmaissa kannabispohjaiset lääkkeet tulee korvata sairausvakuutusjärjestelmän kautta²⁰. Kelan ja Valviran on myös tulkittu painostaneen lääkäreitä luopumaan lääkekannabiksen määräämisestä potilaille²¹, vaikka Euroopan parlamentti on kehottanut jäsenvaltioita olemaan puuttumatta lääkärien vapaaseen ammatilliseen harkintaan lääkekannabisreseptien kirjoittamisessa²⁰.

Kannabiksen laillistaminen tekee lääkekannabiksen myöntämisestä helpompaa, sillä se vähentää laittomuudesta syntyvää stigmaa, etenkin lääkärien ja virkahenkilöiden keskuudessa. Jos potilaat, jotka tarvitsevat kannabista lääkkeeksi, eivät saa sitä laillisesti, heidät käytännössä pakotetaan rikollisiksi. Katukaupasta saatava kannabis ei myöskään usein vastaa tuotetta, jota he tarvitsevat, sillä tuotteen sääntely ja laadunvalvonta puuttuu. Kannabiksen laillistaminen ja sääntely auttaa oleellisesti lääkekannabista tarvitsevien potilaiden tilannetta.

20. Euroopan Parlamentti. [Kannabiksen käyttö lääkinnällisiin tarkoituksiin](#)

21. Suomen Kuvalehti. [Kelan "infokirje" lääkekannabiksesta oli sitä mitä lääkärit väittivätkin – Kelan kanta pysyy: tarkoitus ei ollut puuttua työhön](#)

2.7 Kieltolain vuoksi poliisin resursseja menee hukkaan ja korruptiolle annetaan tilaa

Kannabiksen laillistaminen vapauttaa poliisin resursseja muiden rikosten valvontaan. Poliisi takavarikoi joka vuosi kymmeniä tuhansia kannabiskasveja. Vuonna 2018 takavarikoitiin yli tuhannessa kotietsinnässä 13 085 kasvia²². Poliisi käyttää mittavia resursseja selvittääkseen missä kannabiksen kasveja kasvatetaan, ja muuhun kieltolakiin liittyvään työhön, kuten kasvien hävittämiseen. Poliisin ja oikeusjärjestelmän toimilla ei ole riittävää ehkäisevää vaikutusta kannabiksen saatavuuteen, kuten ei ollut alkoholin kieltolain aikanaan. Kieltolaista huolimatta käyttö lisääntyy ja sitä kautta myös järjestäytyneen rikollisuuden tuotot. Yhteiskunnalle tästä jää laskun maksajan rooli. Poliisin resurssit on syytä kohdistaa muun rikollisuuden torjuntaan ottamalla kannabiksen markkinat pois rikollisilta.

Laittomien päihteiden myynnillä voi tienata paljon rahaa. Näitä tuloja käytetään ympäri maailman muun muassa virkahenkilöiden lahjontaan. Korruptio ei kosketa vain ulkomaita, vaan myös omaa yhteiskuntaamme. Esimerkiksi Helsingin huumepoliisista on paljastunut korruptiotapauksia. Kannabis on Suomen yleisimmin käytetty laiton päihde, joten kieltolain kumoaminen vähentää rikollisten tuloja ja sitä kautta myös korruptiota yhteiskunnassa.

22. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). [European Drug Report 2020](#)

3. Emme halua että Suomen vihreät jää katsomoon, kun maailma ympärillä etenee

3.1 Laillistaminen etenee vauhdilla ja vääjäämättömästi

Yli 370 miljoonaa ihmistä asuu alueilla, joissa kannabis on täysin laillista. Kannabis on laillista esimerkiksi Amerikan pohjoisessa hyvinvointivaltiossa Kanadassa. Euroopassa Alankomaat ja Espanja sallivat kannabiksen myynnin, vaikka kannabis on käytännössä laitonta. Luxemburgin sinipunavihreä hallitus suunnittelee laillistavansa kannabiksen tällä hallituskaudella. Myös esimerkiksi Itävallan, Viron, Saksan, Alankomaiden, Iso-Britannian ja monien muiden maiden vihreät kannattavat kannabiksen laillistamista ja sääntelyä. Saksan vihreät johtavat mielipidemittauksissa ja saattavat nousta kansleripuolueeksi syksyn parlamenttivaaleissa, joissa he kampanjoivat muun muassa kannabiksen laillistamisen puolesta. 46% saksalaisista kannattaa ja 51% vastustaa USA:n tai Kanadan tapaista kannabiksen laillistamista ja trendi liikkuu kohti laillistamisen hyväksymistä²³.

Yhdysvalloissa enää 9% ihmisistä kannattaa kannabiksen kieltolakeja²⁴. Kannabiksen kieltolain suosio laskee mitä enemmän kannabis arkipäiväistyy ja huomataan, ettei asia ole kuin mihin ihmiset ovat vuosikymmenien ajan peloteltu uskomaan. Suomessakin on nykyään tarjolla esimerkiksi kannabisaiheisia kokkausohjelmia.

Kesäkuussa 2021 julkaistu EU:n huumepoliittinen linja painottaa ihmisoikeusnäkökulmaa ja valtioiden tarvetta etsiä rangaistuksille vaihtoehtoisia politiikkatoimia²⁵. Kannabiksen sääntely ei ole radikaali idea, vaan valtavirtaa tutkittuun tietoon pohjautuvassa liberaalissa ihmisoikeusperustaisessa politiikassa.

23. Deutschen Hanfverbands. [Legalisierung von Cannabis 2020](#)

24. Newsweek. [91 Percent of Americans Support Legalized Marijuana as Democrats Push to Reform Laws](#)

25. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). [Council approves EU Drugs Action Plan 2021–2025](#)

3.2 Kannabis luo työpaikkoja ja turismia

Kannabiksen tuotannon ja myynnin tuominen säänneltyjen markkinoiden piiriin loisi paljon hyväpalkkaisia työpaikkoja ympäri Suomea. Suomen kokoisessa Coloradossa lailliset kannabismarkkinat työllistävät yli 40 000 ihmistä²⁶. Vertailuksi Marinin hallituksen tavoite on luoda 60 000 uutta työpaikkaa. Kannabiksen sääntely tukee hallitusohjelman työllisyystavoitetta, vähentää valtion menoja työttömyys- ja toimeentulotuen suhteen ja lisää valtion verokertymää

myös tuloverojen kohdalla. Se on erittäin hyvä tapa elvyttää taloutta koronapandemian jälkeisessä ajassa.

Ympäri Suomea, mutta etenkin Helsingissä ja muissa suurissa kaupungeissa sekä rajaseuduilla kasvava turismi voi lisätä esimerkiksi paikallisten ravintola-, hotelli- ja kulttuurialan yrittäjien tuloja. On hyvä muistuttaa, että kannabista käyttävät turistit eivät ole yhtä suuri riesa kuin esimerkiksi alkoholia liiaksi nauttivat. Kannabis ei tee ihmisistä alkoholin tavoin väkivaltaisia ja julkisilla paikoilla huonosti käyttäytyviä, vaan ennemmin rauhallisia ja nälkäisiä.

26. The Denver Channel. [Colorado bill would allow for public investment in the marijuana industry](#)

3.3 Kannabis ja päihdyttämätön hamppu aktivoi maataloutta

Kannabiksen laillistaminen tuo maatalousyrittäjille uudenlaisia viljelymahdollisuuksia ja tulonlähteitä. Nämä tulonlähteet ovat kannabiksen laillistamisen etujoukoissa oleville maille edullisia, sillä ne eivät välttämättä vaadi valtion tukia ollenkaan. Parhaimmassa tapauksessa kannabiksen kasvattaminen voi tuoda merkittäviä tuloja maaseutukuntiin, joiden taloudella menee nyt huonosti. Tästä syystä muun muassa MTK on kannabiksen viljelyn osittaisen sallimisen puolella²⁷.

Nykyinen kieltolaki rajoittaa hamppuyrittäjien toimintaa suhteettomasti. Suomessa on nollatoleranssi THC:lle, mikä tekee hampun kasvattamisesta erittäin hankalaa, koska kaikissa hamppukasveissa (eli kannabiskasveissa) on jonkun verran THC:tä. Kaikki kannabikseen liittyvä talouskasvu kieltolain kumoamisen jälkeen ei siis tule päihdyttävästä hampusta. Hampulla on jopa 25 000 mahdollista käyttötarkoitusta²⁸. Siitä voidaan tehdä ruokaa, kosmetiikkaa, biopolttoainetta, betonia ja se on myös hyvä kasvi hiilen sitomiseen ilmakehästä²⁹.

27. Maaseudun Tulevaisuus: [MTK myönteinen laillisen hampun viljelylle – "Kyllä tästä uusi toimiala polkaistaisiin pystyyn"](#)

28. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Hamppubetoni rakennusmateriaalina](#)

29. Volteface. [Exploring the Environmental Benefits of Hemp](#)

3.4 Dekriminalisaatio ei ratkaise riittävästi ongelmia – pystymme puolueena parempaan

Kannabiksen dekriminalisaatio on nykytilaan verrattuna tarpeellista, mutta ei silti tarpeeksi. Dekriminalisaatiolla voi olla positiivisia vaikutuksia esimerkiksi asenneilmapiirin tervehdyttämisessä ja järjeistämässä. Se myös poistaa monia kieltolain syrjäyttäviä vaikutuksia. Pelkkä käyttörangaistuksen poistaminen ei ole kuitenkaan tarpeeksi merkittävä

uudistus, sillä se ei anna oleellisen tärkeitä työkaluja tuotannon ja myynnin sääntelylle ja verotukselle.

Vaikka dekriminalisaatio vähentäisi kieltolain aiheuttamia ongelmia, se ei välttämättä hidasta nykyistä käytön kasvun trendiä. Helpompi pääsy päihdepalvelujen piiriin esimerkiksi heroinin käyttäjien kohdalla vähentää käyttöä³⁰, mutta tilanne ei ole välttämättä sama kannabiksen suhteen. Yleinen ongelma kannabiskeskustelussa on, että se niputetaan yhteen muiden laittomien päihteiden kanssa. Samat keinot heroiongelmiin vähentämiseen Portugalissa ei välttämättä toimi, kun halutaan vähentää kannabiksen käytön haittoja Suomessa.

Todellisuudessa suurin osa kannabiksen käyttäjistä käyttää kannabista ilman, että se on elämälle millään tavalla rappiollista. Apua täytyy tarvittaessa olla tarjolla, mutta moni ei tule sitä kannabiksen vuoksi tarvitsemaan. Keskustelu hoidontarpeesta ja haittojen ehkäisystä täytyy pitää maan tasalla ja rehellisyyden raameissa. Emmehän me lopettaneet alkoholin kieltolakiakaan vain siirtyäksemme laittomuuden ja laillisuuden rajamailla häilyvään malliin, jossa alkoholin kohtuukäyttäjät ohjataan hoitoon, jota he eivät tarvitse. Kun Suomessa alkoholin kieltolaki kumottiin ja uusi väkijuomalaki hyväksyttiin vuonna 1932, ensimmäiset valtion alkoholimyymälät avasivat ovensa samana päivänä lain voimaantulon kanssa.

30. Time. [Want to Win the War on Drugs? Portugal Might Have the Answer](#)

3.5 Vastauksia puoluehallitukselle

Vuonna 2020 puoluekokoukselle jätettiin harkittavaksi samankaltainen puoluekokousaloite kannabiksen kieltolain lopettamisesta ja kannabiksen laillistamisesta. Silloin puoluehallitus päätyi kantaan olla puoltamatta aloitetta. Päätösehdotuksessaan puoluehallitus linjasi kantaansa seuraavasti: *"Poliittisen tavoiteohjelmansa mukaisesti Vihreät tavoittelee ensi askelina kannabiksen käytön, pienten määrien hallussapidon sekä omaan käyttöön kasvatuksen rangaistavuudesta luopumista."*

Tämän lisäksi puoluehallitus perusteli kantaansa lausunnossaan: *"Kannabiksen käyttöä koskevassa lainsäädännössä on edettävä askeleittain kohti järkevää kokonaisuutta, uusimpaan tutkimustietoon pohjautuen. Näin lyhyessä ajassa ei ole ehtinyt kertyä kattavaa tutkimustietoa niistä vaikutuksista, joita kannabiksen viihdekäytön laillistamisella on ollut sen tehneissä valtioissa."*

Katsomme, että odottelun ja askeleittain etenemisen sijaan kannabista koskevassa lainsäädännössä on siirryttävä laillistamisen ja sääntelyn malliin ripeällä aikataululla. Perustelemme kattavasti syitä tässä aloitteessa. Katsomme, että pitkälinen odottelu asian kanssa ja muiden kannabiksen laillistaneiden maiden tuloksien seuraaminen oman toiminnan sijaan on Suomelle haitaksi.

Kuten olemme aloitteessa perustelleet, kannabiksen laillistaminen etenee kiihtyvällä tahdilla, ja maailman ja Euroopan maat ovat nyt käännekohdassa, jossa ne joutuvat pohtimaan haluavatko olla laillistamisen etujoukoissa luomassa markkinamahdollisuuksia omille yrityksilleen ja teollisuudelleen, vai katsovatko sivusta, kun muut valtaavat markkinat. Katsomme, että selkeästi yhteiskuntaa haittaavan nykytilan pitkittäminen ja puolittaisten ratkaisujen esittäminen parempien vaihtoehtojen ollessa jo olemassa, ei kuulu vihreiden toimintatapoihin ja ideaaleihin.

Me allekirjoittaneet haluamme, että vihreät tekevät kokonaisvaltaisesti parasta mahdollista politiikkaa, joka kunnioittaa periaateohjelmamme henkeä ja puolueemme eteenpäinkatsovaa luonnetta. Meistä on myös itsestäänselvää, että poliittisella kentällä edes jonkun vartenotettavan puolueen on tarjottava vaihtoehto ja koti niille äänestäjille, jotka kokevat kannabiksen laillistamisen tärkeäksi, ehkä jopa ykkösasiaksi. Ymmärrämme, että se mikä on oikein, ei aina ole poliittisesti helppoa, mutta sen ylämäen me valitsemme. Haluamme, että vihreät on jatkossakin Suomen johtava tiede-, edistys- ja uudistuspuolue.